

doc. Mgr. Pavol Kačmár, PhD.

Katedra psychológie,

Filozofická Fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach,

Moyzesova 9, 040 01 Košice

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Názov práce: Tvárové výrazy v eye-trackingu

Autorka práce: Mgr. Bronislava Šoková (rod. Strnádelová), PhD.

Oponent: doc. Mgr. Pavol Kačmár, PhD.

Odbor HIK: Psychológia

Zameranie práce

Predkladaná habilitačná práca sa zameriava na interindividuálne rozdiely pri sledovaní pohybu očí a súvisiace javy (napr. pupilárne ukazovatele) v rámci sledovania tvárových výrazov, pričom približuje poznatky nielen zo širšej vedecko-výskumnej literatúry, ale aj z prác výskumného tímu, ktorého je autorka členkou. Pre slovenského čitateľa, ktorý sa zaujíma o problematiku sledovania pohybov očí a tvárových výrazov, je predkladaná monografia cenným dielom, nakoľko sumarizuje a syntetizuje výskumné zistenia v danej oblasti.

Jednotlivé kapitoly a ich spracovanie

Práca sa venuje nasledujúcim témam: teoretické východiská sledovania pohľadu, sledovanie pohľadu očí v kontexte sledovania tvárových výrazov, eye-tracking tvárových výrazov ako prediktor osobnostných čŕt, špecifiká očných pohybov pri tvárových výrazoch pri psychických poruchách a v neposlednom rade eye-tracking tvárových výrazov ako prediktor vzťahu k sebe (self). Autorka taktiež ponúka záverečnú sumarizujúcu kapitolu.

Jednotlivé kapitoly sú spracované v dostatočnej šírke a hĺbke. Možno oceniť množstvo zdrojov, ktoré autorka spracovala, ako aj šírku záberu (napr. samostatné kapitoly venované osobnostným čŕtám, patológii a podobne).

Ciele, výsledky, metodológia a štatistické spracovanie

Predkladaná práca si kladie za cieľ prezentovať doterajšie zistenia v príslušnej výskumnej oblasti, pričom tento cieľ hodnotím ako úspešne naplnený. Ako som spomenul, predkladanú publikáciu považujem za hodnotné dielo, pričom jednou z pridaných hodnôt je práve fakt, že okrem širšej zahraničnej literatúry sumarizuje aj zistenia výskumného kolektívu (kapitola „Eye-tracking tvárových výrazov ako prediktor vzťahu k sebe (self)“). Tu treba zdôrazniť, že ide o originálnu výskumnú líniu realizovanú kvalitným výskumným tímom a o publikácie uverejnené v kvalitných časopisoch, ktoré prešli recenzným konaním. Nemyslím si, že by mal byť problém v metodologickej, štatistickej alebo inej rovine, na druhej strane však ide, v rámci zvyklostí habilitačných prác, s ktorými som sa doposiaľ stretol, o menej štandardný formát (väčšinou sa využíva prezentovanie primárnych výsledkov formou nových/rozšírených poznatkov alebo súboru originálnych, už publikovaných prác s komentárom, čo umožňuje hlbšie zhodnotenie na

rôznych úrovniach analýzy, od metodologicko-štatistickej úrovne až po mieru autorského vkladu, čo je však možné dohľadať samostatne). Na tieto aspekty sa preto zameriam v samostatných otázkach (sekcia Otázky k obhajobe).

Ako bolo povedané, keďže monografia pracuje so sekundárnymi zdrojmi, ktoré sumarizuje a integruje, nepokúšam sa zhodnotiť metodologickú a štatistickú stránku výskumov v takej podobe, ako by to bolo možné, ak by boli prezentované primárne štúdie (napr. ako zväzok prác). Vzhľadom na charakter práce je však možné zamerať sa na spôsob práce s literatúrou a interpretáciu zistení. Táto rovina práce je uchopená na adekvátnej úrovni; uvádzam však niekoľko otázok a námetov na uvažovanie do budúcich prác takéhoto charakteru (sekcia: Otázky k obhajobe).

Formálna stránka práce

Predkladaná práca má rozsah 96 strán (6,81 AH), čo korešponduje s cieľom a funkčne ho naplňa. Monografia je na dobrej jazykovej a formálnej úrovni. Oceniť možno, že je obohatená o viaceré tabuľky, ktoré sumarizujú metriky, rozdiely, neuronálne koreláty, výsledky hlavných výskumov a podobne, čo dopomáha porozumeniu hlavného textu.

Zhodnotenie a prínos práce

Predkladanú monografiu hodnotím pozitívne a chcel by som sa poďakovať za to, že autorka priniesla publikáciu, ktorá danú tému približuje slovenskému publiku. Chcel by som taktiež oceniť, že autorka sumarizuje súčasný stav poznania nielen z hľadiska medzinárodného výskumu, ale aj z hľadiska domáceho výskumného tímu, ktorého je členom. Ciele monografie považujem za naplnené. Avšak v rámci konania poprosím autorku o vyjadrenie sa k otázkam uvedeným nižšie:

Otázky k obhajobe

(1): Práca prezentuje primárne sekundárne zdroje, pričom vlastné výskumné zistenia sú zhrnuté v sekcii Eye-tracking tvárových výrazov ako prediktor vzťahu k sebe (self). Vybrané výsledky sú uvedené dostatočne detailne (napr. kapitola 5.1.1, 5.1.3) a následne sumarizované (napr. tabuľka 6), pričom takéto spracovanie má v rámci cieľa predkladanej monografie svoje opodstatnenie a je funkčné. Na druhej strane, zvyklosťou, s ktorou sa možno v rámci habilitačných prac stretnúť najčastejšie, je pokúsiť sa prezentovať nové zistenia alebo výsledky už publikovaných výsledkov vo forme zväzku prác s komentárom, kde možno hlbšie zhodnotiť konkrétnu metodologickú stránku, výsledkovú/štatistickú časť a podobne. Zároveň si však uvedomujem, že v tejto veci môžu existovať rôzne normy, kultúra pracoviska, osobné preferencie, zamýšľané publikum a podobne. Mohla by sa, prosím, autorka k tejto téme vyjadriť a obhájiť svoje rozhodnutie? Aké výhody a nevýhody môže takýto postup priniesť?

S charakterom práce súvisia otázky týkajúce sa spracovania sekundárnych zdrojov. Napr. v rámci sumarizácie výskumných zistení môže byť pre čitateľa a pre ďalší rozvoj výskumnej oblasti dôležité reflektovať limity realizovaného výskumu, perspektívy pre ďalší výskum a implikácie

pre prax. Autorka spomína napr. ekologickú validitu (str. 70), avšak (2): aké ďalšie limity a perspektívy identifikovala autorka pri čítaní a spracovaní literatúry s odstupom času na metodologickej, štatistickej a koncepcnej rovine a ako by sa dal výskum v tejto oblasti posunúť na ďalšiu úroveň v rámci nadväzujúceho výskumu? Ako vidí ich aplikačnú rovinu?

S vyššie spomenutým súvisí otázka zameraná na prácu s publikovanou literatúrou. (3): Aké výzvy môžu vyniknúť pri sumarizácii väčšieho množstva zahraničných zistení, pokiaľ nie sú explicitne ošetrené alebo reflektované javy súvisiace so potenciálnym stavom výskumnej literatúry v psychologickom výskume, ako sú publikačné skreslenie, konfirmačné skreslenie, p-hacking a podobne? Ako je možné s týmito výzvami pracovať v rámci budúcich prác takéhoto charakteru (napr. v rámci revidovanej verzie monografie, ktorá sa niekedy zvykne publikovať po 10tich rokoch alebo v nadväzujúcich rukopisoch zameraných na sumarizáciu publikovaných výskumov v jednej z oblastí (ako napr. špecifiká očných pohybov na tvárové výrazy pri vybraných psychických poruchách)?

Záverečné hodnotenie

Predkladanú habilitačnú prácu s názvom Tvárové výrazy v eye-trackingu autorky Mgr. Bronislavy Šokovej (rod. Strnádelovej), PhD. **odporúčam prijať** na obhajobu a po úspešnej obhajobe a habilitačnej prednáške a zodpovedaní položených otázok odporúčam udeliť vedecko-pedagogický titul docentky v príslušnom odbore habilitačného konania.

V Košiciach, 29. 4. 2026

<

doc. Mgr. Pavol Kačmár, PhD.